

ek

este még zavartabb
Mereven áll és a
tására ül csak le. A
hallgatták dr. Ureche
Az ügyészek arra
erint a tettes beszár-
a gyilkosságot el-
zor kijelentette, hogy
állapítani. Beszámít-
kor lehetne szó —
ha nem emlékezne a
ban részletesen el-
folyt le a gyilkos-
epileptikus rohamá-
osságát. Ez minden-
tintetőjogi beszámít-
tító körülménynek

n tanu kihallgatása
kezdte el vádbeszéd-
éji embernek Ratiut
— Nagy irodalmat
ozni hogy egy ha-
de nem sikerült. Át-
ngyet anélkül, hogy
kus eset nyomára
an ismerteti a gyil-
tatva azokat a lelki
szörnyű tetteire kész-

göl is öt évtől tiz
Ratiura. Dr. Mun-
hogy ha a bíróság
teljesen beszámít-
börtönbe. Egy óra
eben rámutatott ar-
beszámítható, mert
egy apa ép elmé-
gyermekét. A védő
ez ítélet kihirdetését

yi születés-

dó 41-ik életévét

október 15. Ma ked-
tésnapja. A gyász-
okások ünnepeinek.
mennek az alkali-
ahol nem tartják
miniszterek a Ba-
ban tartandó isten-
majd beírják ne-
palotában kitett

rosában és közsés-
sztelethez lesznek a
vételével.

október 15. Ma reg-
elnök hosszas be-
teljesével a belg-
seillei események-

Tevfik Rusdi be,
a török delegációt
utazik Románián
n tölt.

**bitották
ipari
ást**

október 15. A ked-
valamint a látó-
miatt a bukaresti
október 21-ig el-

6-án és 18-án. A
16-án kedden, a
összes köz- és
tízni a nemzeti
zűnetet tartanak.
közhivatalok és
nk. A város ösz-
ben szesztilalom
nem tarthatnak

rat

Taxa postala
plátite in num.
No. 224713/929.

Szerkesztőség
és
tal
Be
10. Telefon: 9-77. Előfiz
Havonta 110, negyedévi
évre 600, egészévre 1200
földre: Havonta 2, ne
félévre 12, egészévre 20
detések díjazás szeri
KELET az erdélyi és bane
dóság egyetlen politikai napilapja.
Cikkjeink utánnomását csak a for-
rás megjelölésével engedjük meg.

KELET

BUDAPEST

ZSIDÓPOLITIKAI NAPILAP

Dr. Rámásetter Róbert

Disztér 2., I. em.

ROMANIA-POSTA

Bérmertetlen
leveleket nem
fogadunk el.
— Kéziratok
megőrzését és visszaküldését nem
vállaljuk. Főszerkesztő dr. Martov
Ernő. Felelős szerkesztő Jámbor
Ferenc. Bucuresti szerkesztő Hát-
szegi Ernő, Strada Matei Milo 8.

Csütörtök, 1934. okt. 18.

5695. EV. | XVII. ÉVF.
CHESVAN 8. | 232. SZÁM.

A demokrácia a bűnös?

A bukaresti jobboldali lapok számára a marseillei merénylet ügyében nem volt nehéz feladat a bűnösség megállapítása. Ezek a lapok már tudták még mielőtt a francia szigorú egyáltalán bevezethette volna a nyomozást, hogy Sándor király és Barthou babilárt a demokrácia viseli a felelősséget.

Hogyan? Miért?

Egyszerűen azért, mert csak egy demokráciás berendezésű állam tudott szabadságjogai mellett volt lehetséges egy ilyen borzalmas merénylet elkövetése.

Ennek a fenomenális megállapításnak és ennek a még fenomenálisabb érvelésnek köztön is azt adott az, hogy a bukaresti rádió — az eseményeket kommentálva — hasonló véleményének adott kifejezést.

A szegény demokrácia ujjában egyre sűrűbben kezd osztani a zsidóság sorsát. Nem véletlenül. Régi jó fasiszta recipé szerint a nepekormányzás elvén alapuló államvezetési rendszert szívesen azonosítják a zsidósággal. És ahogyan bennünket szoktak bűnbakként odaállítani a történelemnek minden válságos fordulattal, úgy velünk együtt a demokráciát is azonnal a szégyenpadra ültetik, mielőtt arról van szó, hogy a szélsőjobboldali valamely gazdaságát eltussolják.

Mert erről van szó.

A nyomozás megállapította, hogy horvát extrémisták és macedón terroristák szövetelezte gyilkolta le Sándor királyt és Barthou külügyminisztert.

És Dollfuss kancellárt kik tették el lábaltól? És Duce miniszterelnöknek kik voltak a gyilkosai? Demokratikák ölték-e meg őket vagy a különböző nemzeti színeket viselő, de mentalitásban egysívú és egyszem erkölcsi nívót képviselő szélsőjobboldali szervezetek tagjai?

Kétségtelen viszont, hogy ezekben a gyilkosságokban megvan a demokráciának is a maga bűne.

Az a nagy és megbocsáthatatlan bűne, hogy annak az egyéni és véleményszabadságot tulzottan tisztelő rendszerében engedte kivívraozni a mindenféle szélsőségek mérges hajtásait.

A spanyol háosz

A marseillei királyi merénylet megdöb-
bentő eseményei teljesen háttérbe szorították a spanyolországi események iránt végsőkig felajzott érdeklődést.

Holott mindaz, ami Spanyolországban történt és még ma is történik, tulnó a spanyol kereteken és európai jelentőségűvé emelkedik.

A spanyol kormány csapatai formális háborút vívnak a felfegyverzett forradalmárokkal, akik a győzelem és vereség állandó váltakozása közepette, még mindig nem adták meg magukat teljesen.

Hogy tulajdonképpen mi van Spanyolországban, azt most sem tudjuk. Az ottani káotikus eseményekről még káotikusabb híradások jönnek, amelyeknek valódisága éppoly ellenőrizhetetlen, mint amilyen képtelenség objektív mérleget felállítani a spanyolországi események és erőviszonyok helyes megítélésére.

Az kétségtelen, hogy Spanyolországban reng a föld, a kormány lába alatt ég a talaj s a szembenálló erők küzdelme még ma is eldöntetlen.

Spanyolország ma éppolyan tüzfészke Dél-nyugat-Európának, mint amilyen tüzfészke volt a Balkán-félsziget, ahonnan a marseillei merénylet pokoli csóvája kilobbant, hogy gyászt és újabb konflagrációkat zúdítson az anélkül is feldúlt és kiegyensúlyozatlan Európára.

A spanyol kormány lehet, hogy bizonyos helyeken ura a helyzetnek, de viszont az elzárhatárokat mögül kiszivárgott hírek és szemtanúk jelentései azt látszanak bizonyítani, hogy nagy általánosságban mégsem a kormány uralja a helyzetet.

Spanyolországban, ugy látszik, egyelőre a háosz az ur. Hatalmas fergeteg dulja a spanyol városokat és mezőket, ahol a világ legkíchézettebb és legelkeseredettebb paraszjai turják a földet.

Amnyi bizonyos, hogy a spanyol köztársaság kormányai nem bizonyultak méltóknak

Károly király e hó végén utazik Párizsba?

Ma temetik Sándor jugoszláv királyt

Megérkeztek az európai államok delegációi a nagy temetésre. Családi értekezlet volt a belgrádi királyi palotában. Göring is megjelenik a temetésen

Nem viszik a Népszövetség elé a marseillei merénylet ügyét

Prága, október 17. (Rador.) Szerda reggel külön vonat indult Belgrádba, számos hivatalos csehszlovák személyiséggel, Sándor király temetésére. Az éjszaka folyamán megérkeztek az olasz, görög és török kormányküldöttségek is Sándor király temetésére. Tegnap délbén Cyrill bolgár herceg vezetésével érkeztek meg a bolgár delegáció. Karwinski osztrák államtitkár is a jugoszláv fővárosba érkezett, hogy Miklas szövetségi elnököt képviselje Sándor király temetésén. Lebrun elnök szerda reggel félkilenkor érkezett Belgrádba. A francia katonai légiraj, amelyet a belgrádi királytemetésre vezényeltek, az olasz Alpeseben hózivatarba került és itt néhány repülőgép olasz földön kényszerle-
szállást végzett. A gépek kedvezőtlen időjárású viszonyok miatt nem juthattak tovább a Jugoszlávia felé vezető uton.

Göring a mai királyi temetésre, mely óriási arányúnak ígérkezik, Hitler képviselőjében utazik repülőgépen Belgrádba.

A *Credinta* értesülése szerint, a mai nap folyamán II. Károly király találkozója fog Lebrun francia köztársasági elnökkel, akivel megtárgyalja Párizsban teendő látogatásának időpontját, amely a lap szerint, e hó végén fog megtörténni.

A Temps értesülése szerint, tegnap este

a belgrádi királyi palotában családi értekezlet volt, amelyen résztvettek II. Károly román király, Mária anyakirályné, Marioara jugoszláv királyné, Ileana főhercegnő, Pál herceg és Pál herceg apja, Azén herceg, valamint Miklós herceg. A családi értekezleten a Sándor király halála folytán előállott családi helyzetet tárgyalták meg.

Ezzel kapcsolatban Genfből az a hír érkezett, hogy a nemzeti politikában szerepet játszó körökben úgy tudják, hogy Lebrun francia köztársasági elnök a jugoszláv régenstanács tagjaival politikai jellegű megbeszéléseket is fog folytatni Belgrádban. A jugoszláv fővárosból érkezett jelentések szerint valószínű, hogy a kisanant külügyminisztereinek konferenciája már ma összeül első ülésére.

Tegnap délután hat órakor a belgrádi királyi palotában istentisztelet volt, amelyen a jugoszláv királyi család, Károly király és Miklós herceg vettek részt. A délután folyamán a kormány tagjai testületileg vonultak el a ravatal előtt, majd a diplomáciai kar rótta le kegyeletét a koporsónál.

Szerda délelőtt Malypetr csehszlovák miniszterelnök, a csehszlovák delegáció

(Folytatása a 8-ik oldalon.)

saját művükhöz: a köztársasághoz és a demokráciához.

Az elárult demokrácia, a beigért és elárult szociális vívmányok hiánya okozza azt a háoszt Spanyolországban, amely most véres harcokban dul és olyan megdöbentően nagy áldozatokat követel.

Hogy ez a harc hová, melyik fél győzelméhez fog vezetni, nem tudható, de annyi bizonyos, hogy az elérhető eredmények nincsenek arányban az áldozatokkal.

A pécsi éhségstrájkhaló bányászok és Hitler

Pécselt kettőezeröttszáz bányász igen különös formáját alkalmazta a bérharcnak, tudniillik a bánya mélyén éhségstrájkba kezdett és mindaddig nem volt hajlandó az éhségstrájkot abbahagyni, amíg a bányatársaság el nem tekint a tervezett bérredukciótól. Első pillanatban az alkalmazott és munkaadó közötti elmérgesedett harcra kellett gondolnunk, legfeljebb az kelthetett fel-tűnést, hogy miért élesedett ki ennyire a harc. Később kitudt, hogy az ok a politika, még pedig a hitleri politika egyik különös fajtája, amely magánvállalatok keretein belül, az emberek kenyerén keresztül akarja szaporítani Hitler híveit.

A pécsi szénbánya — amint ismeretes a Duna Gőzhajózási Társaság tulajdona, melynek székhelye Bécsben van. A társaság részvényeinek fele az osztrák kormány és néhány osztrák tőkés, a másik fele egy németországi hajózási társaság birtokában van és az eredeti megállapodásnak megfelelően az osztrák és német főszervevényes csoport paritásosan finanszírozta a vállalatot. Dollfuss meggyilkolása előtt ugy az osztrák kormány,

mint a németek az összes részvények átvételére törekedtek. Minthogy egyik csoport sem volt hajlandó a másiknak átadni részvényeit, mindkét csoport retorzióval élt a vállalat szemben, a németek megvonták a vállalatot a finanszírozási hitelt, az osztrák kormány pedig a sokmilliósz szubvenciót, amely ezelőtt a vállalat rentabilitását biztosította. Ilyen körülmények között a vállalat bécsi igazgatósága kényszerregezési kérelést adott be a wieni törvényeszkék és ugyanakkor általános leépítést határozottak el és ezen az alapon utasították a magyarországi üzemeiket, a pécsi szénbányák vezetését a költségek leépítésére, amely ezt az akcióját bérredukcióval kezdte, mint-hogy a magyar kormány a széntermelést — most a főszében — nem engedte redukálni a pécsi munkások elbocsátásával.

A pécsi munkások jól tudták, hogy a pécsi szénbánya rentabilis üzem és a bérredukciónál tulajdonképpen az osztrákok és Hitlerék közötti vita árát fizetettik meg velük. Mint-hogy a magyar kormány ismert osztrák és német barátsága miatt nem volt hajlandó előzetesen beavatkozni ennek a politikai harcnak erkölcsiellenes folyamatába, a magukra maradt pécsi bányászok a bérharcnak legveszedelmesebb formáját, az éhségstrájkot választották, hogy felhívják a józan közvélemény figyelmét arra, hogy Starhemberg és Hitler közötti politikai vitában még sem lehetnek ők a vesztesek.

Az utolsó pillanatban Gömbös magyar miniszterelnök mégis úgy találta, hogy az osztrák-német kérdés mégsem intéződhetik el a pécsi bányában és ezért kötelezte a pécsi szénbányák vezetését, hogy a bérredukciótól tekintsen el, amire az éhségstrájk is megszűnt.

Ez a példa is azt mutatja, hogy a hitlerizmus mi mindenre képes.

VILÁG TÜKRE

Palesztina három nagy problémája

London, október 17.

Brodetzki professor, a cionista ekutive politikai osztályának vezetője, az angliai cionista szervezet konferenciáján nagyszabású expozé mondott, állást foglalva a három nagy kérdésben, amelyek a „magasabb“ palesztinai politika ütköző pontjait képezik, a bevándorlás, a zsidó letelepítés és az ország alkotmányos strukturájának kérdésében. Emberek és föld nélkül — mondotta Brodetzki professor — nem lehet zsidó otthon teremteni. Palesztinában: alkotmányos alap nélkül, amely a zsidó közösség jogait és a zsidó nép nemzeti státuszát rendezze, egy ilyen otthon nem lehet zsidó otthonnak tekinteni. A föld problémája szolgáltatta a legtöbb ürügyet a Zsidó Nemzeti Otthon elleni támadásokra. Ezek az 1929-es zavargások után kezdődtek el és bár az a zsidók ellen emelt vádaskodás, mintha ők az arabokat földjeiktől és az országból kiszorították volna, teljesen alaptalannak bizonyult, ez a kampány mégis törvényes megszorításokhoz és olyan közigazgatási intézkedésekhez vezetett, amelyek egy a zsidók által üzött örült és bűnös spekulációval együtt hozzájárultak ahhoz hogy az elmúlt évben csak 92 ezer dunam föld került zsidó kézre. Ennek háromötödét a KKL vásárolta fel. Haladéktalanul meg kell indítani a harcot ebben a kérdésben, világos és egyszerű célkitűzéssel: elegendő földet szerezni a ma fokozódó bevándorlásnak megfelelő zsidó telepítési szükségességek arányában.

Komoly gondokat okozott az utóbbi négy hétben a palesztinai alkotmány kérdése. Mig a zsidók 1925-ben a lakosság 12, 1931-ben 17 százalékát alkották, ugy a mai fokozódott bevándorlás mellett már 23 százalékot alkotnak és két-három hónapoként újabb egy százalékkal növekszik a lakosság száma. Egy most létesített Legislative Council alkotmányos esz-közt adna a zsidó nemzeti otthon ellenségeinek kezébe és ezek bizonyára élnének is az alkalommal, hogy a zsidó nemzeti otthon fejlődését akadályozzák és véget vessenek a gazdasági fejlődésnek, amely Palesztina életére az utóbbi években rányomta bélyegét. A zsidók a mai körülmények között nem járulhatnak hozzá egy Legislative Council felállításához. Ezért a cionista mozgalom és a Jewish Agency a Council ellen foglalnak állást.

E két problémának ugyszólván alapját képezi a harmadik, nem kevésbé fontos kérdés: a bevándorlás. Sajnálattal kell megállapítanak, hogy Palesztina felvevő képessége nemcsak hogy teljesen nem, de még csak egy megközelítőleg kielégítő arányban sem lesz kihasználva. Az ország ma sokezer zsidóval többlet vehetne fel, mint amennyi bevándorolt. Zsidó munkásokat igényel az ország. A zsidó munkáshiány arab munkáshiányt is maga után von, mert sokezer palesztinai arab foglalt el munkahelyeket, amelyek zsidókat illetek volna meg. A munkáshiány oly nagy hogy kimondottan arab országárszékéből jelentették röviddel ezelőtt, hogy nincs elegendő munkaerőjük a termés betakarítására. Palesztinán kívülről Transzjordániából, sőt Egyiptomból, Szíriából is, különösen Hauranból ezrével özönlöttek az arabok Palesztinába. A zsidó munkáshiány veszélyezteti a mezőgazdaságban elfoglalt pozícióikat. Nyilvánvaló, hogy a zsidó nemzeti otthon egyértelmű egy a földbe begyökerezett zsidó parasztsággal. Két évvel ezelőttig a zsidó parasztság begyökerezése folytonos fejlődést mutatott. Az

utolsó két évben fordított irányu a fejlődés: a zsidók ezrével adják el a földt.

Hogy Palesztinával kapcsolatban milyen általános tudatlanság urkodik olyan körökben és személyeknél is, amelyeknek jobban kellene informálva lenniük a helyzetről, arra jellemző, hogy nem egyszer hallja az ember a kérdést: ha Palesztina zsidó lakossága bevándorlás útján növekedik, miért ne szaporodjék hasonlóképpen az arabság? Ez a kérdés a mandátum lényegének teljes félreismerését, vagy felismerését mutatja. A mandátum a zsidó népek Palesztinához való történelmi kapcsolatain alapszik és meghatározza, hogy a mandatárius hatalomnak támogatnia kell a zsidó bevándorlást, a zsidó nemzeti otthon megteremtése érdekében. A zsidó nemzeti otthon Palesztinában nem tudják a zsidók másképpen felépíteni, mintha oda bevándorolnak és a megfelelő zsidó bevándorlás megakadályozása a zsidó nemzeti otthon felépítésének megakadályozását jelenti. A mandátumban nincs szó palesztinai arab nemzeti otthonról. „Arab nemzeti otthonra” nincs szükség ebben az országban. Nincs olyan „arabkérdés”, mely a zsidó kérdéssel összehasonlítható volna; nincs arab szétszórás, mint ahogy van zsidó szétszórás és nincs olyan arab nyomor, mint amilyen zsidó nyomor van. Azokon a nagy területeken, ahol az arabok élnek, otthon vannak ugyanis mint egyének, mint népek. Mi azonban a legtöbb országban sem mint egyének, sem mint nép nem vagyunk otthon. Palesztina mindazon zsidók személyes otthona kell, hogy legyen, akik ott letelepedhetnek és nemzeti otthona a zsidó nemzetnek; ezért kell a zsidó bevándorlást támogatni és annak minden lehetőségét kiaknázni. A palesztinai zsidó bevándorlás egyébként sem valamely kormány jóindulatú ténykedésének, vagy arab szomszédjaink vendégszeretetének következménye. A zsidó bevándorlás több mint egy évszázados erőfeszítéseinek az eredménye, amely erőfeszítések a háboru utáni években megduplázódtak, az elmúlt két esztendő folyamán pedig háromszorozódtak, megnégyszereződtek.

A zsidó bevándorlás a zsidó bevándorlási kedv, a zsidó töke és a zsidó tetterő eredménye. Ez a bevándorlás és az ezáltal előhívott fejlődés emelték Palesztinát mai fejlődési fokára, tették új bevándorlás befogadására alkalmassá és biztosították számára egészen kiváltságos helyzetet a Középkelet összes többi országaival szemben. A zsidó bevándorlás volt a döntő momentum Palesztina gyors fejlődésében, arab lakosságának hihetetlen növekedésében, az ország földjének és erőforrásainak kihasználásában. Ez a bevándorlás pusztákat tett termékeny, mocsarakat száritott, betegségeket irtott ki, emelte a mezőgazdaság hozadékát, ipart teremtett, kihasználta a kereskedelmet, felemelte az életvitét, meggazdagította az államkincstárt és ezzel nagyrészt megszabadította az arab fellahokat adosságaiktól. Az az állapot, hogy zsidók bevándorlási lehetőséget teremtenek meg Palesztinában és azokat Palesztinán kívüli arabok használják ki, kétségkívül tarthatatlan. Ami a palesztinai arabokat illeti, egyszer és mindenkorra meg kell mondani: a zsidók sohasem prédikáltak az arab munka elleni bojkottot és soha sem fogják ezt tenni. Ha mi a palesztinai zsidó munka elvéről beszélünk, úgy ezalatt nem az arab munkának a zsidó vállalkozásokból való kizárását értjük. Valóságos ironikusnak tűnik az arab munka bojkottjáról beszélni egy olyan időpontban, amikor az arab munka az esetek ezreibe szorítja ki a zsidó munkát gazdaságunk alapvető területén a Sárón sikság mezőgazdaságában.

A Palesztinával szomszédos országokban zsidó töke-invesztíciókat kívánnak. Nem egy esetben azzal a jellemző függeléssel, hogy a zsidó tőkét igen, de a zsidó munkát nem látják szivesen. A zsidó nemzet otthon azonban nem a töke otthona, hanem a zsidó test és zsidó lélek otthona, amelynek hivatása egy nép megváltása. Mi csak örülhetünk annak, hogy másoknak előnyöket biztosítsunk, de azt kívánjuk, hogy Palesztinában a mi művünk gyümölcsei a zsidó népek érjenek meg. Ha az arab munka egyértelmű a zsidó munka távollatásával, a zsidó bevándorlás csökkentésével, akkor minden zsidónak, minden cionistának kötelessége felvenni a harcot ezzel a veszedelemmel szemben.

SELECT MOZGÓ Tarzan és Társa

Pénteki kezdettel vetíti:

a világhírű TARZAN-film második része, mely még szenzációsabb, mint az első. Főszerepekben: JONNY WEISSMÜLLER és MAUREEN SULLIVAN.

Nem sokkal ezelőtt a Népszövetség mandátum-bizottságában feltették a kérdést: vajjon nem-e áll fenn az a veszedelem, hogy a jövőben Palesztinában egy olyan helyzet alakul ki, melyben a zsidók fogják az intellektuelek és kereskedők osztályát képezni, míg az arabok lesznek a dolgozók és vajjon egy ilyen állapot nem-e fog hozzájárulni a zsidók és arabok közötti ellentétek kiélesedéséhez? A palesztinai kormány képviselője azt válaszolta erre, hogy az a politika, amely a zsidó munkának a zsidó vállalkozásokban való biztosítását célozza, megfelelő ellenszer egy ilyen perspektívával szemben. Éppen ez az, amit mi is akarunk, amikor a zsidó munka elvéről beszélünk.

Palesztina jövője jelentős mértékben fog az országban domináló három tényező: a mandatárius hatalom, az arabok és zsidók együttműködésétől, megegyezésétől függni. Ez az együttműködés és megegyezés azonban nem jöhet létre a zsidó bevándorlás mesterséges, vagy politikai természetű megszigorítása alapján. Mi olyan politikát kérünk a mandatárius hatalomtól, amely tényleges együttműködést jelent a kormány és a Jewish Agency között a bevándorlás kérdésében és amely a zsidók és az arabok kétségbevonhatatlan jogainak elismerése alapján általános együttműködésre fog vezetni.

Havazik a nyugat- és középeurópai hegységeken

Tul korán állott be a tél Európa egyes pontjain

Berlin, október 17. Az Óriás- és az Isar-hegységben erős havazás indult meg. A friss hótakaró vastagsága már eléri a 20 centimétert. A Harz-hegységben és Thüringiában is vannak havazások, a Sváb-síkságon pedig hófúvás hatalmas erejű szélrohamokkal.

Párizsi jelentés szerint Jurában, a Vogezekben és a Pyreneusokban az új hó ma-

gassága eléri a 15 centimétert. A havazás tovább tart, mert újabb poláris levegőtömegek áramlanak be észak felől.

Belgrádi jelentés szerint Bosznia több pontján és Zágráb környékén is erősen havazott. A havazások a magas hegységeken tovább tartanak. A Pyreneusok egyes hátságain már 30-40 centiméter magas az új hó.

A spanyol kormány rendről beszél, a jelentések viszont az általános sztrájk újabb kitöréséről számolnak be

Öldöklő harcok Asturiában

Párizs, október 17. Tizenegy napos szünet után befutott Barcelóna felől az első vonat francia területre. Az utasok azt állítják, hogy a vasutvonal spanyolországi szakaszán mindenütt rend van. Asturiában is csak néhány község van még a forradalmárok kezén. Két nappal ezelőtt ott öldöklő harcok folytak, amelyeknek során a forradalmárok vesztesége hatszáz halott volt. A repülő bombái megfélemlítették és szétszórták a felkelőket.

A párizsi lapokhoz érkezett jelentések szerint Spanyolország és Portugália fővárosai

között még nem állott helyre a vasúti összeköttetés. Barcelónai jelentések szerint több mint 800 kgr., felkelőktől elkobzott löszert hadihajóra raktak, kivezényelték a hajót a nyílt tengerre, ahol a legénység a löszert elszüllyesztette.

A fenti hírekkel ellentétben peripignani jelentés szerint spanyolországi utasok hírül adják, hogy Valenciában ma reggel kitört az általános sztrájk. A város elhagyott helység képét mutatja. Az uccákon katonai őrszolgálatok cirkálnak.

Muzeummá alakítják a világ leghíresebb mecsetjét

Az Aja Sofiából muzeum lesz Kemál pasa akaratából

Konstantinápoly, október 17. Az egykori török főváros, Konstantinápoly, hét dombjának egyikén a bizantini Augusteum tágas terén, kellemes kilátással az azurkék Marmara tengerre, emelkedik magasan, szélesen s hatalmasan az egykori nagy görög katedrális, most az Aja Sofia mecset. A bizantini császárok ajándékozták az oszlopokat az építkezéshez, a hatalmas kupolát is ők készítették, azután amikor az izlam vonult be Sztambulba, a szultánok minarettelket építettek hozzá, kutakat és előcsarnokokat. Ha az ember belép a hatalmas épületbe, az arányok nagysága, az ívek fensége valóságosan megdöbben.

Kemál pasa legújabb terve szerint az Aja Sofiát át fogják változtatni muzeummá. Felállítják benne a bizanci és oszmani művészet emlékeit. A terv már odaérett, hogy rövidesen külön bizottság fog megjelenni az Aja Sofiában, hogy a templomot minden működésével felfüggesse s megindítsa a muzeumi gyűjtemény számára az építkezési munkálatokat. Az Aja Sofia közel egy évszázad óta keresztény katedrális volt, fél-

évezred óta izlam mecset, amit most kívánják a vallási kultusz hatásköre alól és „neutralizálni”.

Az Aja Sofia semlegesítése történelmi momentum. Emlékeztetés, hogy az Aja Sofia történelmi idők óta politikai jelkép volt, a régi Bizanc szimbóluma. Amikor a görög ortodox vallású államok a törökökkel harcban állottak, mindig az az álom lebegett szemük előtt, hogy egyszer majd fel fogják tüzni az Aja Sofia ormárait a keresztet.

Ez a sajátos építmény abban a kődös korban jött létre, amikor a kereszténység még nem volt kialakulva, de a pogányság már elmerülőben volt. Akkor az építőművészet a régi, hagyományos templomépítési alapformákkal szakitott és az új vallási extázisában egy olyan építkezési képletet alakított, amely nagyszerűségében és merész-ségében ma is elérhetetlen.

Amikor a rendes időszámítás utáni 537-ik esztendő december 22-én a templomot felavatták Justinian császár büszkén mondotta: — Salamon, legyőztelek.

Ezalatt Salamon, a zsidók királyának a maga idejében is világhíres templomára gondolt.

Nem meglepésszerűen jön az Aja Sofiának muzeummá való átalakítása. Az első lépés ebben az irányban akkor történt, amikor a török kormány beleegyezett abba, hogy az Aja Sofia mozaikjait leszedjék. Annak idején, amikor a katedrális a törökök mecssetté változtatták, a templom mozaikjeit mésszel fedték le, minthogy a Korán tiltja az emberi alakok képmását.

A mozaikok előszedését a bostoni byzantológiai intézet igazgatója, Thomas Whitmore intézi. Hosszu évekig tartott, amíg a kormány a munkálatok megejtésére megadta az engedélyt. Intéző körök a halasztást azzal indokolták, hogy be kell várni, amíg a török nép mentalitása megéri az efféle „forradalmi” lépésre. 1851-ben a kulturhistóriai és művészeti értéke ennek a mozaiknak már nyilvánvalóvá vált. Három évvel korábban ugyanis Abdul Medzsid szultán tataroztatta az Aja Sofia falait és ekkor előkerültek a mozaikok, amelyeket egy Salzenberg nevű osztrák piktor lemásolt, majd tudományos folyóiratokban közzétette.

Amikor a török kormány engedélyt adott a mozaikok szabaddátételére, tudta, hogy ezzel az Aja Sofia mecset jellegét eltörölte. Bizonyos okokból az angorai kormány ezt szándékosan is cselekedte.

A Korán, mint említettük, tiltja az emberi ábrázatok rajzát, ám a Korán előírásai magyarázhatók. Talán meg lehetett volna hagyni a mozaikokat, ha nem ábrázoltak volna olyan emberi alakokat, amelyek a keresztény kultusz tartozékai. Ezzel a mecset — „elkeresztényesítésé” lehetővé vált volna. Most ehelyett a „semlegesítés” politikájához fordultak és muzeummá változtatták át a történetileg érdekes templomot. Még nem történt, amióta a világ fennáll, hogy egy hatalmas mecsetet, amely egyébként Konstantinápoly főmecsete, muzeummá változtassanak át. Az már megtörtént, hogy bizánci templomokat muzeummá változtattassanak, de az ilyen templom sohasem volt azelőtt mecset. Az Aja Sofia mellett állott Szent Iréne mecsetté átváltoztatott temploma, amely az isteni békét jelképezte (az Aja Sofia az isteni bölcsesség jelképe volt). Ezt a mecsetet hadimuzeummá alakították át.

Ugy az Aja Sofia, mint az Aja Iréne 516-ban, egy véres felkelés alkalmával, a lángok martaléka lett. Justinian császár azonban felépítette őket és pedig sokkal fényesebben, mint valaha. A Hagia Sofia mellett a Hagia Irini volt Bizanc legszebb két katedrális. A Hagia Irini hosszú ideig a patriarchatus temploma volt, minthogy a főkatedrálisban a pátriárka csak nagy ünnepeken és csakis a császár jelenlétében tartotta meg az istentiszteleteket. A két katedrális most muzeumsorsban egyesült. A Hagia Irininek az a különössége, hogy a béke templomából a háboru muzeuma lett. Az Aja Sofia viszont, mint ahogy azt a török lapok újjongva jelentik, megtestesítője lett a tiszta művészetnek és ajándéka az emberiségnek.

Bombák robbantak Havannában. Havannából jelentik: A város különböző pontjain tíz bomba robbant fel. A tettesek ismeretlenek.

Szerezzen butoraink

minőségéről információt vevőinktől!

Ezek címjegyzékét készséggel elküldjük!

Székely & Réti

Butorgyár Rt.-től, Targu-Mures. Fiókok: Bucuresti—Brasov

Dinu igy

A Maniu Miró

Bucuresti-Kelet (tud.) a legrövidebb seillei tragédia pártvezérek kitünik legalitai béke közvetlenül amely arra rescut, hogy pillanat suglitikai me Mihache előtt szükség a nemzeti pmanyszás felkos hadgyal Bratianuval, jesebb bizal Tarescu m ehhez hozzávü, de minő szervezettek kombinációk képet alkot belpolitikai

Ami a ne halachenek hogy készne átvételére. Vmany pozic ha a nyáron marsall fele marseillei m tett volna a bözőbb alta igényüket a ve, hogy a stádiumában nézeteltérés pes vállalni zel szemben, békére, vala ugy az által tásokon a kormány ut dikálja mag zeti parasz látják Mani visszavonulá gatják Miha már cleve nemzeti par aikiatásra lo lovenni taní elnöki méltó

Dinu és G kozásairól e sairól a leg forgalomba. a két liberá bön áll. Esz ra, hogy Ta ságát arra se a maga s ségéhez és szeretné. Ig hogy minél tarescu, ann pártelnöki nyal szembe miféle befol ért sietteti Bratianu li után az eg idézzen elő many öszzet A georgis aapján Din hogy megha sardon Geor berális párt ma a párt gának. Ezzel nyezetébl helyzet egés

Dinu Bratianu a georgistákkal való fuzió utján igyekezik elvitatni a miniszterelnökséget Tatarescutól

A Maniu-ellenes nemzeti parasztpárti körök Mihalache miniszterelnökségét tolják előtérbe Miről tárgyaltak vasárnap Csucsán Stelian Popescu és Goga Octavian

Bucuresti-Bukarest, október 31. (Az Új Kelet tud.) A belpolitikai élet fogja talán a legrövidebb időn belül kiheverni a marseillei tragédia okozta megrázkódtatást. A pártvezérek akcióiból és nyilatkozataiból kitűnik legalábbis, hogy az a bizonyos politikai béke és fegyverszünet, amelyről közvetlenül a merénylet után szó esett és amely arra inspirálta Titulescut és Tatarescut, hogy összeülekezzenek, inkább a pillanat sugalmazása volt, mint reális politikai meggyőződés megnyilatkozása. Mihalache Olaszországba való elutazása előtt szükségesnek látta kijelenteni, hogy a nemzeti parasztpárt kész vállalni a kormányzás felelősségét, Dinu Bratianu titkos hadgyakorlatokat készít elő Gheorghe Bratianuval, miközben az uralkodó legteljesebb bizalmának ad sokszoros kifejezést Tatarescu miniszterelnökkel szemben. Ha ehhez hozzávesszük, hogy a különböző nevű, de minőségben azonos szélsőjobb oldali szervezetek ugyancsak kulisszámögötti kombinációkat szövögetnek, akkor teljes képet alkothatunk magunknak a román belpolitikai helyzet pillanatnyi állásától.

Miért jelentkezett a nemzeti parasztpárt

Ami a nemzeti parasztpártot illeti, Mihalachenek különböző okai voltak arra, hogy késznek jelentsék ki magát a hatalom átvételére. Valahányszor a Tatarescu-kormány pozíciója megingott — és ki tudja, ha a nyáron be nem következik Averescu marsall feleségének halála, most pedig a marseillei merénylet, mi minden történhetett volna a belpolitikában — a legkülönbözőbb alkalmi alakulatok jelentették be igényüket a hatalomra, főleg azzal érvelve, hogy a nemzeti parasztpárt jelenlegi stádiumában, a vezetők között uralkodó nézeteltérésekkel hátában nem volna képes vállalni a felelősséget. Mihalache ezzel szemben, a pártvezetőségben létrejött békére, valamint arra hivatkozva, hogy úgy az általános, mint a részleges választásokon a nemzeti parasztpárt vitte el a kormány után a legtöbb szavazatot, vindikálja magának a hatalmat. Azok a nemzeti parasztpárti körök, amelyek szívesen látják Maniunak a pártvezetőségtől való visszavonulását, minden erejükkel támogatják Mihalachet ebben a törekvésében és már eleve kijelentik, hogy amennyiben a nemzeti parasztpárt csakugyan kormányalakításra kapna megbízást, csak a topolovenni tanító személye jöhet a miniszterelnöki méltóság betöltésénél számításba.

A két Bratianu rejtélyes találkozásai

Dinu és George Bratianu rejtélyes találkozásairól és még rejtélyesebb tárgyalásairól a legellentétebb verziók kerülnek forgalomba. Egyes lapok tudni vélik, hogy a két liberális frakció közötti béke küszöbön áll. Eszerint Dinu Bratianu rájött arra, hogy Tatarescu miniszterelnöki méltóságát arra is felhasználja, hogy egyensége és maga számára az utat a párt elnökségéhez és ezt minden áron keresztetni szeretné. Így Dinu Bratianu tudja azt is, hogy minél tovább fog kormányozni Tatarescu, annál lehetetlenebbé válik az ő pártelnöki helyzete egy olyan kormánynyal szemben, amelyre a valóságban semmiféle befolyást nem tud gyakorolni. Ezért siettetni a békétárgyalásokat George Bratianu liberális frakciójával, hogy azután az egyesített liberális párt utján idézzen elő változásokat a jelenlegi kormány összetételében.

A georgisták szerint a két Bratianu között a megegyezés már létre is jött és ennek alapján Dinu Bratianura hárul a feladat, hogy meghatározza az opportunus pillanatot, midőn George Bratianu az egységesített liberális párt vezérének proklamáltatnék. Ő maga a párt diszelnökségét tartaná fenn magának. Ezzel szemben a miniszterelnök környezetéből származó értesülések szerint a helyzet egészen más. Dinu Bratianu és Ta-

tarescu között nem lehet szó elhídegyülésről, legfeljebb arról, hogy különböző kérdésekben eltérnek véleményeik. Ezek azonban nem olyan nagyjelentőségű dolgok, hogy személyes tárgyalások során nem volnának könnyen kiküszöbölhetők. Ugyancsak a miniszterelnök környezetéből származik az az értesülés, hogy Tatarescu a mai nap folyamán fel fogja keresni Dinu Bratianut bukaresti lakásán. Eredetileg úgy volt, hogy a miniszterelnök Bratianu dragasani birtokára utazik, a király külföldi útja miatt azonban

a miniszterelnök nem hagyhatja el a fővárost.

„A lehetetlenség birodalma”

Az öliberális párt vezetőinek nagyrésze a fuziót egyébként lehetetlennek minősíti. Különösképpen George Bratianu elnökségével szemben viseltetnek komoly fenntartással, miután Bratianu Ionel fia Duca halála után sem szünt meg sorozatosan támadni a liberális pártot. Arra a kérdésre, hogy mi történne, ha a fuzióból mégis valóság lesz, a következő választ adta egyik tatarescupárti

politikus:

— Ez a kérdés számomra a lehetetlenség birodalmába tartozik. Ha azonban a lehetetlen lehetségessé válna, a helyzet akkor sem változna lényegében. Mégpedig nemcsak átmenetileg, de hosszú időkre sem.

George Bratianu ma délelőtti egybehívta a fővárosba pártjának vidéki szervezeti elnökeit. Egyes politikai körökben nagy jelentőséget tulajdonítanak ennek az értekezletnek és nem tartják lehetetlennek, hogy ez alkalommal már konkrét formában lesz szó a fuzió megvalósításáról.

Stelian Popescu tanácskozási Gogával

Ezalatt a jobboldali frakciók sem pihennek. Stelian Popescu volt liberális igazságügyminiszter, aki jelenleg hivatalosan egy párthoz sem tartozik, szombaton és vasárnap Goga Octavian vendége volt Csucsán. Vasárnap délután Bánffyúnyadon egy ortodox templom felavatása alkalmával Goga tüzelt nacionalizmusból fűtött beszédet tartott, amelynek során élénken dicsérte Stelian Popescut. A beavatottak szerint a találkozás mögött egy jövőbeni kormánykombinációban való együttműködésre irányuló tárgyalások húzódnak meg.

Előnyöztetés ember csak CZINK-nél tisztított, festett ruháját

Rádiószóvalban bélyegezte meg Mussolini a fajelméletet és a zsidógyűlöletet

„A fajelmélet gondolatmenete méltatlan minden önértékeléshez”. Zsidók a közigazgatás, a hadsereg és a tudomány első helyein

Róma, október 17. Az olasz rádióadó állomáson néhány nappal ezelőtt előadást közvetítettek az olaszországi zsidók helyzetéről. A beszédet maga Mussolini miniszterelnök inspirálta. Az előadásból, amelyben közvetlen utalás történik a ducanak a zsidókérdéssel szemben való állásfoglalására, vesz szűk a következő részeket:

„Az olaszországi zsidók ugyanolyan jogokkal rendelkeznek, mint az ország többi állampolgárai. Ennélfogva ugyanolyanok a kötelességeik is. Itáliában az utóbbi századokban nem ismerték az antiszemitizmust és ma sincsenek előítéletek a zsidókkal szemben. Eppen ellenkezőleg, a zsidók a legjobb baráti viszonyban élnek az olasz lakossággal. Ez természetes is, hiszen a zsidók mindig hűséges, megbízható polgároknak bizonyultak és a háboruban bátran küzdöttek olasz bajtársaikkal mellett. Ennélfogva magától értetődik, hogy mint minden más állampolgár, úgy a zsidó is az állami közigazgatás és a hadsereg legfelsőbb pozícióiban helyezkedhetik el. Eppogy helyet kapnak a tudomány legelőkelőbb intézményeiben. Nagy hazaszeretettelük nem egyszer tettek tanúbizonyságot. Hűséggel ragaszkodnak a kor-

mányformához, amely nem ismer faji különbségeket.

A rádiónyilatkozat további részében kitér a németországi zsidók helyzetére is.

„Németországban a háboru óta minden csapásért, ami a birodalmat érte, a zsidó kisebbség tették felelőssé és őket állították oda bűnbakul. Ebből a célből állították fel a fajelméletet, amely szerint az árjak törönymagasságban állanak a zsidók fölött, annak ellenére, hogy éppen Gobineau, akire a fajelmélet fanatikusai hivatkoznak, állapította meg, hogy a zsidók a mai népek között a legtisztább fajnak tekinthetők. Mussolini kormányelnök ismételtén rámutatott arra a körülményre, hogy a németországi zsidókkal az elképzelhető legnagyobb igazságtalanság történik.”

Végül a nemzeti szocialista fajelmélet örületeiről beszélt a rádió. Ez az örület nemcsak igazságtalan, hanem a legteljesebb mértékben tudománytalan és rosszhiszemű. Az ilyen gondolatmenet és érzésvilág — fejeződött be a Musolini által sugalmazott rádiószóval — méltatlan minden önértékeléshez.

Elvi döntést hozott a szatmári törvényszék a konverziós törvény alkalmazására vonatkozólag

Már megítélt tartozásra nem lehet konverziót kérni

Satmarc-Szatmár, október 17. (Az Új Kelet tud.) Érdekes elvi jelentőségű döntést hozott az elmúlt napokban a törvényszék, egy ügyben, ahol arról volt szó, hogy az adós, mely időpontig hivatkozhatik a konverziós törvény kedvezményeire.

Szoboszlau István, volt pelisori földbirtokos 1921. február havában családjával együtt a határon átszökte, zajtai birtokára ment át és mind a mai napig Magyarországon lakik.

Itt maradt, mintegy 320 hold kiterjedésű birtokát, a hozzátartozó instrukciókkal élő és holt felszereléssel Szoboszlainak Romániában élő közeli hozzátartozói hűszonbérbe adták Kaufmann Lajos pelisori birtokosnak. Az agrárbizottság azonban Szoboszlau birtokát egy év múlva teljesen kisajátította.

A birtok bérletje, Kaufmann Lajos emiatt pert indított Szoboszlau ellen, amelyet úgy a járásbíró, mint a törvényszék

előtt Szoboszlau nyert meg.

Az ügy ekkor váratlanul érdekes fordulatot vett. Kaufmann kérvényt nyújtott be a törvényszékhez, amelyben annak a megállapítását kérte, hogy ő mint gazdálkodó, konverziót élvez. Ezért a Szoboszlainak ítélt követelést a konverziós törvény által előírt redukció és fizetési határidők kedvezményének igénybevételével chajtja kifizetni. Egyben megfellebbezte az ítéletet a táblához.

A napokban tárgyalta Kaufmann konverziós kérvényét a törvényszék. Itt hosszabb jogi vita fejlődött ki a perben álló ellenfelek ügyvédjei között. Szoboszlau ügyvédje illetékességi kifogást emelt a törvényszék ellen és kérte az előterjesztett kérelem elutasítását.

Egyebekben érdemben kérte elutasítását a kérelemnek azért is, mert Szoboszlau magyar állampolgár lévén, ezen követelése a törvény értelmében kivételt képez annak

kedvezményei alól. Becsoltot egyidejűleg egy, a zajtai előjáráságtól kibocsátott igazolványt, amellyel igazolja, hogy Szoboszlau mindig magyar állampolgár volt és más állampolgár nem volt sohasem.

Kaufmann képviselője erre kifejtette, hogy Szoboszlau követelése ennek ellenére sem képez kivételt. Ugyanis a törvény csak ott ismer kivételt, ahol a hitelezőnek a honossága már a követelés keletkezésének időpontjában fennállt. Már pedig Szoboszlau tiltott határátlépés folytán vesztette el román állampolgárságát, az országba nem tért vissza, magát az állampolgárok listájába nem vétette fel. Ehelyett elismertette magyar állampolgárságát. Ezen körülményekből azt kell megállapítani, — mondta az ügyvéd — hogy a konverziós törvény alkalmazása szempontjából 1921-ben Szoboszlau román állampolgár volt. A kisajátítási eljárás során sem mint magyar állampolgár volt tekintve, hanem mint absenteista (távollevő). Ugyanígy kell tehát tekinteni jelen esetben is, hisz a kisajátítási eljárás még később folyt le, mint ahogy létrejött a felek között a szóbanforgó szerződés.

A törvényszék a felek képviselőinek meghallgatása után elrendelte a konverziós iratok beszerzését, annak megállapítása végett, hogy Kaufmann eleget tett-e bejelentési kötelezettségének a konverziós törvény rendelkezése szerint s az ügy folytatolagos tárgyalására új terminust tűzött ki.

Ezek szerint a törvényszék elfogadta az adós által képviselt álláspontot és a hitelező által emelt kifogások helytadásának mellőzésével új terminust tűzött ki, annak megállapítására, hogy megtette-e bejelentési nyilatkozatát az adós ezen tartozása tekintetében.

A napokban került újabb tárgyalásra az ügy. A törvényszék anélkül, hogy érdemi szempontokból bírálta volna el az ügyet, a hitelező illetékességi kifogásának helyt adott s ezzel elvi jelentőségű határozatot hozott, melynek értelmében a perbíró csak addig illetékesek annak megállapítására, hogy az adós élvezi-e a konverziós törvény kedvezményeit, amíg a per előtte folyamatban van s ha már ítéletet hozott az ügyben, nem bírálhatja el tovább ezen kérdést.

Ezek szerint, ha az adós a perben nem hozta fel kifogásként a konverziós törvényt, akkor bírói uton nem is tudja megállapítani ezen körülményt, csak ha a hitelező végrehajtást vezet ellene. Miután azonban 32 évig joga van a hitelezőnek a végrehajtásra s végrehajtást csak a 31-ik évben fog kérni, így az adós nem élhet ezen megállapítási jogával.

Hirdetmény

Az Erdélyi Csillárraktár R. T. csődömmegmondoka a tömeghez tartozó csillárokat, rádiókat, villany és rádió felszerelési tárgyakat értékesíti szabak kézből méltányos árakban a legtöbbet ígérőknek, 1934 október 15-től kezdődően Str. Memorandului 8. szám alatt) udvar, balra első ajtó földszinten), minden nap délután 6—1/2 óráig.

zen
raink
géről in-
mációt
vöinktől
ek cim-
yzékét
ggel
kl
& Réti
Targu-Mures.
sti—Brasov

SPORT

Direktórium a brassói Ivria futballszakosztálya élén. Brassói tudósítónk jelenti: Az Ivria keddesti választmányi ülésén a válságba jutott futballszakosztály élére direktóriumot nevezett ki. A direktórium minden igyekezetével azon lesz, hogy egyrészt társadalmi uton biztosítsa a futballszakosztály fenntartását, másrészt a csapat tagjait megfelelő állásba helyezze, hogy ezáltal a szakosztály nagyrésztben tehermentesítve legyen. Minden remény meg van arra, hogy Brassó zsidósága méltányolni fogja a zsidó sport szükségességét és a szakosztály folytathatja működését. A direktórium tagjai lettek: Dr. Springer Artur, Dickmann Jenő, Feiler Lázár, Farkas Imre, Bleyer Andor és Simon Jenő. Az Ivria egyébként vasárnap barátságos mérkőzést játszott a sepsiszentgyörgyi munkásapattal, amelytől 1:0 arányban vereséget szenvedett. Az Ivria váratlan lefutásokkal kísérletezett, egyenlítői azonban nem tudott, minthogy a lövések (köztük néhány kapufa is) mellé vagy fölé mentek. Az Ivria játéka a vereség ellenére kielégítő volt.

Még nem biztos, hogy lesz futball a berlini olimpián. Zürichből jelenti: A nemzetközi futballszövetség titkársága közli, hogy koraiak az egész világon elterjedt azon hírek, miszerint a berlini olimpián futball is lesz. A tárgyalások ezen irányban ugyan kedvezően haladnak, meggyezés azonban még nincs. A legsúlyosabb akadály egyébként ennek a profi-kérdés, mivel az olimpiai szabályzat szerint az olimpián csak amatőr-sportolók vehetnek részt.

Francia tüzérség meg Bukarest válogatott csapata. Bukarestből jelenti: Teodorescu, a bukaresti labdarugóalkerület tagja Franciaországba utazott, hogy a főváros válogatott csapata részére egy francia tüzérségi csapatot küldjön. A tervek szerint Bukarest csapata Nizzaiban, Cannesben, Oranban és Algirban játszana 8-10 mérkőzést.

A Haggibor futballszakosztálya kéri egy az első csapat, mint valamennyi ifjúsági játékosait, hogy ma délután 1 órakor teljes számban jelenjenek meg a sporttelepi öltözőben tréningre. A tréninget az időjárásra való tekintet nélkül megtartják.

Nem adnak újabb halasztást a november 15-iki konverziós részlet fizetésére

Bucuresti-Bukarest, október 17. (Az Uj Kelet tud.) A pénzügyminiszter felhívja az illetékesek figyelmét arra, hogy a konverziós törvény szerint november 15-én esedékes első részlet pontos kifizetése feltétlenül szükséges és azok, akik a fizetést nem teljesítik, a törvény által megszabott következményekkel kell számítsanak.

A kormány hivatalos lapja, a Viitorul is nyomtatékosan figyelmezteti erre az érdekelteket.

Szilárd irányzat a gabonaárakban

Bucuresti-Bukarest, október 17. (Az Uj Kelet tud.) A gabonaárak multheti esése után egy a tengerentúli tőzsdéken, mint a kontinentális piacokon az irányzat ismét szilárd, úgyhogy az áreséseket átmenetieknek lehet tekinteni.

RÁDIÓ MŰSOR

Péntek, október 19.

Bukarest. 14.40: Könnyű lemezek. 18: Rádiózenekar. 19.15: Rádiózenekar. 20: Rádióegyetem. 20.20: Manolescu J. énekel. 21.19: A filharmonikusok hangversenye. 23.30: Vendégül zene.
Budapest. 10.45: Hírek. 11: Felolvasás. — 13.05: Szalonzenekar. 13.30: Hírek. 14.30: Rendőrzene. 17: A rádió diáklőrája. — 18: B. Fehér Miklós (hegedű) és Nováki László zongora-brácsa). 18.55: Cigányzenekar. 19.50: Előadás. 20.30: Az Operaház előadásának közvetítése. 24.15: Cigányzenekar. Bécs. 17.30: Lemezek. 18.30: Fischer Artur baritont énekel.
Berlin. 15.15: Franz-dalok. 17: Fröhlich-zenekar. 23.20: Rádiózenekar.
Stuttgart. 19.30: Könnyű lemezek.
Róma. 18.10: Szórakoztató zene. 21.10: Lemezek. 21.45: Opera.
Milánó. 18.10: Énekverseny.
Prága. 18: Voonósnyegyes. 20.10: Szakszón. 21.05: Ariák.

Fogaidat csak

NIVEA-fogpasztával tisztítsd.

Nivea-fogpasztával lehet a gyermeket legjobban leszoktatni a fogtisztítástól való irtózáttól, mert csodásan kellemes az íze. Az egészséges tejfogak tartós, jó harapás alapjai és ezért ezeknek Nivea-fogpasztával való ápolása minden gyermekre különös fontossággal bír.

Beiersdorf & Co. S.A.R., Braşov, Strada Julia Mania 39

KÖZGAZDASÁG

Holnap életbelép az új áru-forgalmi rendszer

Bucuresti-Bukarest, október 17. (Az Uj Kelet tud.) Az ipar és kereskedelmi minisztériumban tegnap Tatarescu elnökletével miniszterközi értekezlet volt, amely az áruforgalom új szabályozásának problémáival foglalkozott.

Az értekezleten Slăvescu pénzügyminiszter, Manolescu Strunga kereskedelem és iparügyi miniszter, Mitita Constantinescu pénzügyi és Leon kereskedelemügyi államtitkár, Sassu földművelésügyi miniszter és Evian kereskedelemügyi főtthikár vettek részt.

részt.

Ma délután a minisztereinkégen összeült a kormány gazdasági delegációja az új rendszerrel kapcsolatos végső diszpozíciók megbeszélésére.

Ezután elkészítik a minisztertanácsi naplót, amelyet azonnal közzététetnek a hivatalos lapban és az új rendszer mingyárt hatályba is lép.

A lapok szerint a kontingentálási rendszert megszüntetik és az új rendszert nagyobb szabadság jellemzi majd egy a bevételből, mint az exportnál.

A Szovjetunióval való kereskedelmi kapcsolatok kérdésében értekezletet tartott a kereskedelmi minisztérium az orosz gazdasági delegációval

Rövidesen sor kerül a Szovjet-Oroszországgal való gazdasági, pénzügyi és áruforgalmi összeköttetés megvalósítására

Bucuresti-Bukarest, október 17. (Az Uj Kelet tud.) Vasárnap este Bukarestbe érkezett Boris Nikolajeff a Szovjetunió kereskedelmi delegációjának elnöke. Nikolajeff a Szovjetoroszország Románia követsége számára — mely Ostrowsky vezetése alatt valószínűleg novemberben fog Romániába megérkezni — az előkészítés munkálatait végzi el. Szovjetoroszországnak, mint ismeretes, két delegációja lesz az országban: a diplomáciai, amely Ostrowsky vezetése alatt áll és a kereskedelmi, melyet a szovjet valamelyik nagy európai gazdasági büroójának titkára fog ellátni.

A Szovjetunióval való gazdasági kapcsolatok felvételének ügyében tegnap este tartották meg az első értekezletet. A konferencián Manulescu Strunga miniszter elnöklet és az orosz delegátusokon kívül a külügyminisztérium kereskedelmi bizottságának vezérigazgatója, a Vámhivatalok országos vezérigazgatója, a CFR központi delegátusa, a Nemzeti Export Hivatal vezetője, a Posta és Táviróhivatal kiküldöttje, a Telefonszolgálat megbízottja, a Hajózási társaságok delegátusa és a Banca Nationala és közlekedésügyi minisztérium egy-egy megbízottja vettek részt.

ca Nationala és közlekedésügyi minisztérium egy-egy megbízottja vettek részt.

Az értekezlet tárgyat az Oroszországgal kapcsolatos gazdasági kérdések képeztek.

A külügyminisztérium illetékes osztályán kívül, amely a diplomáciai viszony szabályozásának szokásos részleteit dolgozza ki, külön konzultatív bizottság alakult az ipar és kereskedelmi minisztériumban, amely főleg az orosz-román gazdasági kapcsolatokkal fog foglalkozni.

Ennek a bizottságnak a tagjai az összes érdekelt szakminisztériumok képviselői és szakemberek is. A bizottság albizottságot küldött ki a két ország közötti áruforgalom és általában a gazdasági és pénzügyi összeköttetés megvalósítására és szabályozására.

A Szovjetunióval való kereskedelmi kapcsolatok kimélyítésének érdekében az árucserre, a vámhivatalok, a vasúti közlekedés, a posta- és táviróforgalom, telefonösszeköttetés és a tengeri és folyami hajózás kérdésében a napokban újabb értekezletet fognak tartani.

Gancz Ábrahámné kóser szakácskönyve ismét kapható az Uj Kelet könyvosztályánál

Ára 180 lej

Konvertálták az osztrák népszövetségi kölcsönt. Bécsből jelenti: A hivatalos lap közli az osztrák népszövetségi kölcsön konverziójára vonatkozólag adott pénzügyminiszteri felhatalmazást, amelynek értelmében a pénzügyminiszternek jogában áll a kölcsönt felemondania, visszafizetni és új konverziós kölcsönt kibocsátania.

Emelkedett a svájci jegybank aranykészlete. Bernből jelenti: A svájci jegybank aranykészlete az elmúlt hét folyamán újabb 34.5 millió svájci frank értékű arannyal 1856 millió értékűre emelkedett. A bankjegyek arany- és devizafedezete jelenleg 94.45 százalékos.

Fuzionált a Steyr-autógyár az Austro-Daimler Puch gyárral. Bécsből jelenti: Az Austro-Daimler-Puch autógyár fuzionált a Steyr-ral. Az új vállalat Steyr néven folytatja tovább a gyártást. A régi részvényesek új kibocsátású Steyr-részvényeket kapnak a régi papirokért.

NYILTTÉR *)

Nyilatkozat

Az „Ellenzék” című cluji napilap immár hónapok óta pertraktálja a feleségem és Farkas Simon közötti társas viszonyból felmerült peres ügyeket, amelyek rendjén Farkasék a bűnügyi következmények alól elsőfokulag ugyan felmentettek, ami azonban még nem jogerős, viszont a polgári részben jogérvényesen marasztaltattak egymillió lej és jár, megfizetésében az elkövetett sorozatos visszaélések miatt, miből azonban egy banit sem fizettek. Az „Ellenzék” annak idején a bűnügyi részről tendenciózus, becsületemet és ügyvédi hírnevemet meghurcoló tudósítást közölt, amelyet azután, meggyőződést szerezvén a való tényállásról, önként helyreigazított — bár előzve és apró betűkkel — lekötölve a száraz tényeket leszögezvén, hogy „az a körülmény, hogy dr. Polláknak ebben a perben előbb dr. Ghilezan, ennek halála után pedig dr. Pop Valér volt igazságügyminiszter képviselte, biztosítja Pollák eljárásának jóhiszeműségét, amelyet természetesen mi sem vonunk kétségbe.”

Ennek dacára és ezután az „Ellenzék” jónak látta Farkaséknak egy ellenem beadott, minden alapot nélkülöző feljelentését reklám betűkkel lekötölni, azonban az erre beadott vádiratomról — melybe nemcsak a feljelentésben foglaltak alaptalanságát, hanem azoknak fizikai értelemben vett képtelenségét is igazoltam, kimutatva a feljelentéssel szándékolt obskuros célokat — az „Ellenzék” még csak meg sem emlékezett.

A folyó hó 10. és 13-án megtartott főtárgyalásról, amelyek rendjén a feljelentésben foglalt összes tényállásokat közokiratokkal cáfoltam meg és ép ezen okból Farkaséknak az ügy elhuzását célzó többrendbeli indítványait a törvényszék elutasította, az „Ellenzék” ismét tendenciózus, becsületemet és 25 éves ügyvédi jóhírnevemet sértő tudósításokban emlékezett meg, elferdítve a tárgyalások anyagát, felmentésem indokálta azt közzölve, hogy feljelentésem nem tudtak bizonyítani állításaimat, holott a kihirdetett indok az volt, hogy köziratilag lévén bizonyítva, hogy feljelentőnek mindig csak adtam pénzt, éretlik fizettem, de soha tőlük egy banit nem kaptam, éretlik soha senki sem fizetett, miért is még elméletben sem képezhetők el részéről bármily bűn elkövetése.

Látva, hogy az „Ellenzék” eképpen tudatosan és rosszhiszeműleg — hiszen előzőleg már meggyőződött a való tényállásról — folytatta ellenem a rágalmozás és meghurcolás hadjáratát, méltóságom alulinak találtam, hogy a Sajtótörvényben biztosított helyreigazítási jogot lapja hasábjain igénybe vegyem, hanem ellene rágalmozás miatt a feljelentést megtettem.

Dr. Pollák Sándor

(E rovat alatt közöltekért nem vállal felelősséget sem a szerkesztőség, sem a kiadóhivatal.)

Központi lüetését alakítsa ön is át Pacurá-ra mert ha átalakítja a „Comtrola” vállalatnál, akkor garantáljuk a 30 százalékos tüzelő anyag megtakarítását.

Egy arab drasztikus

Jeruzsálem, a shibi megbukott lesz Jeruzsálem napokban a zsidó Khaldi megválas arab jelölt, nev a város volt az Zadki El Dads is fellépett. Az sára is számitot a palesztinai so arab cipészek a gozott a zsidók. A kérdés új f hogy a zsidó po ni Je

A követelés ind hozzák fel:

1. A zsidók a többségét, dacol tolnak csak a p 2. A zsidó li séges és reprez volt, míg az ara mással harcban rezentánsai.

A zsidó közö tárgyalásokat a teri kinevezése ü rület közigazgat zsidó képviselői a zsidó tanácsos óhajtanak. A ko lal állást a zsidó nines kizárva, ho ellentétkekre való mestert fog kin

Lapunk tegnap londoni „Times” na politikai kérd számában Norma volt vezetőségűs egyetem tanára munkatársainak mindenekelőtt va író ama állítását Alap földjein ese A Zsidó Nemzet zárna a földberk helyen, így példé Saaronban tényl gi arab bérlikne mányzat áll Pale ról szóló törvény olyan termőföld volt adva, a telek kell győződnie a elegendő földet más kerülhetnek fenntartásához.

Az sem felel n nincsenek nag művelhető álla ban. A Beisan millió éunamo egész zsidó fö 1,250

Ami a bevándó wish — a panasz naszok oda konk dorlási kvóta r tényleges gazda nek. Igaz azonban uralkodik az orszo hetetlen nagassá gyobb számu mu az országba. Ezt amikor 1200 cer utólagosan. A zsi hagyott bevándor gendő és nem v szág gyorsan vál Ezenkívül hibá mes cikkirójának vándorolt volna nába, mint az elm

Egy arab lap szerint a palesztinai főkormányzó drasztikus megoldásra készül az arab-zsidó kérdésben

Arab és zsidó részre osztják fel Palesztinát?

Bentwisch professzor válasza a londoni „Times” Palesztináról írott cikkére. Ki lesz Jeruzsálem polgármestere?

Jeruzsálem, október 17. Miután Nasha-shibi megbukott, felmerült a kérdés: ki lesz Jeruzsálem polgármestere? Az első napokban a zsidó lapok biztosra vették dr. Khaldi megválasztását, jöhetnek, két másik arab jelölt, nevezetesen: Jakob Faradsch, a város volt alpolgármestere és Chassan Zadki El Dadschjani muzulmán politikus is fellépett. Az utóbbi a zsidók támogatására is számított, miután két alkalommal: a palesztinai szörf-sztrájk és a zsidó és arab cipészek akciója kapcsán együtt dolgozott a zsidókkal.

A kérdés új fordulatot nyert az által, hogy a zsidó közösség elhatározta, hogy zsidó polgármestert fog követelni Jeruzsálem élére.

A követelés indoklásául a következőket hozzák fel:

1. A zsidók alkotják a város tényleges többségét, dacára annak, hogy a választóknak csak a felét tették ki.

2. A zsidó lista a zsidó közösség egységes és reprezentatív megnyilatkozása volt, míg az arab jelöltek különböző, egymással harcban álló arab csoportok reprezentánsai.

A zsidó közösség vezetői felvették a tárgyalásokat a kormánnyal a polgármesteri kinevezése ügyében. A jeruzsálemi kerület közigazgatási biztosa felszólította a zsidó képviselőket, hogy nevezék meg azt a zsidó tanácsost, akit alpolgármesternek öhajtanak. A kormány egyelőre nem foglalt állást a zsidók követelése ügyében, de nincs kizárva, hogy az arabok között dúló ellentétnek való tekintettel, zsidó polgármestert fog kinevezni.

Lapunk tegnapi számában közöltük a londoni „Times” legutóbbi cikkét Palesztina politikai kérdéseiről. A Times legújabb számában Norman Bentwisch, Palesztina volt vezetőügyésze és a jeruzsálemi héber egyetem tanára válaszul a lap palesztinai munkatársainak fejtegetésére. Bentwisch mindenekelőtt valótlannak minősíti a cikkíró ama állítását, mintha a Zsidó Nemzeti Alap földjein csak zsidók lehetnek bérlők. A Zsidó Nemzeti Otthonnak nem kell kizárnia a földbérletből az arabokat és több helyen, így például az Emek Jezreélben és Saaronban ténylegesen adott bérletet a régi arab bérlőknek. Amióta polgári kormányzat áll Palesztina élén, a földadásról szóló törvény előírja, hogy minden olyan termőföld eladásánál, mely bérbe volt adva, a telekkönyvi tisztviselőnek meg kell győződnie arról, hogy minden bérlő elegendő földet kap a distriktnben, vagy más kerületben a maga és családja lét-fenntartásához.

Az sem felel meg a valóságnak, hogy nincsenek nagyobb kiterjedésű megművelhető állami földek Palesztinában. A Beisan-földek egyedül egy millió dunamot tesznek ki, míg az egész zsidó földbirtok Palesztinában 1,250.000 dunam.

Ami a bevándorlást illeti — írja Bentwisch — a panaszok talán túlzottak. A panaszok oda konkludálnak, hogy a bevándorlási kvóta nem felel meg az ország tényleges gazdasági befogadóképességének. Igaz azonban, hogy munkáshiány uralkodik az országban, a munkabérek hihetetlen nagasságba nőnek és ezért nagyobb számú munkástömeg jöhetett volna az országba. Ezt a kormány is elismerte, amikor 1200 certifikátot szavazott meg utólagosan. A zsidó körök szerint a jövőhagyott bevándorlási kvóta nem volt elegendő és nem vették figyelembe az ország gyorsan változó viszonyait.

Ezenkívül hibás az a beállítás is a Times cikkirójának, mintha Jozsua óta nem vándorolt volna be annyi zsidó Palesztinába, mint az elmúlt esztendőben.

„Nem kell visszamenni egészen Jozsuáig. Eltekintve a perzsa, görög és római korszaktól, 1925—26-ban is nagyobb volt a hivatalos bevándorlási szám, mint 1933-ban.”

Az „All Dschamije al Islam” című arab lap levelet közöl egy „vezető angol”-tól, aki barátsággal viseltetik az arabok iránt. A levél írója kifejti, hogy Sir Arthur Wauchope, palesztinai főkormányzó, elődeivel ellentétben, nem fog megelégedni félmegoldásokkal, hanem végleges és teljes megoldást keres Palesztina politikai kérdéseire. Londoni útjára hatalmas dosszart vitt ma-

Erdélyi vendégszereplésre jön a csernovici zsidó városi színház

Cluj-Kolozsvár, október 17. Az európa-szerte közsímsert csernovici zsidó városi színház a közeli hetekben hosszabb vendégszereplésre indul, amelynek során meg fogja látogatni Erdély nagyobb zsidó centrumait. A nagymultu zsidó színtársulat élén M. Reisch igazgató áll, aki a művészet fejlesztése körül kifejtett eredményes működéséért királyi kitüntetésben is részesült. A művészeti vezetés Jakob Tefnernek, a nagyszerű bufókomicusnak kezében van, míg a társulat élétető lelke az utólrhetetlen Szidi Thal, aki egészen fiatal kora ellenére is már az összes nagy jiddis színpadokon frenetikus sikereket aratott.

A hatalmas személyzettel dolgozó művészi együttes főleg operetteket és énekes életrépeket fog bemutatni és a társulat repertoárján a legkitűnőbb és legújabb zsidó operettek és énekes színművek szerepelnek.

Mínt hogy a társulat Csernovitzból jön, a vendégszereplés helységeit is ennek az ut-

gával, melyben különböző jelentések, memorandumok és javaslatok voltak. Különösen az arab-zsidó problémára akar drasztikus megoldást találni, mely megoldás nagyrészt összhangban áll mindkét nép nemzeti törekvéseivel.

Eszerint — írja a levélíró — Palesztinát két részre osztanák: egy arab és egy zsidó részre.

A kérdés azonban igen komplikált, miután tiszta földrajzi választóvonal nincs a két nép között. A tervbevett Legislative Council ideiglenes formáció volna, miután egy ilyen korlátozott hatáskörű parlamentáris testület nem lehet hosszú életű.

Kutnewsky szücs

1934/35.-ös képes bundarajezűke megje'ent. Nívósádgóra díjtalanul megkötöjök.

Kutnewsky szücs
Budapest, IV. Kristóf tér 6. sz.
Saját ház.

lenül elkövték. Hogy a parlamenti vizsgáló bizottság milyen meggyőződésre jutott a kihallgatások folyamánya képpen, arról csak a bizottság jelentése fog világosságot deríteni.

A hadügyminisztérium házi vizsgálata, mint ismeretes, negatív eredménnyel végződött. A vizsgálatot vezetők nem bukkantak olyan bizonyítékokra, amelyek a megvádolt katonai ügyészek bűnösségét tanúsították volna. Pomponiu ezredes, a Zeletzky vizsgálatot irányító katonai főügyész bűnvádi feljelentést tett Vasiliu Cluj ügyvéd, Zeletzky védője ellen, rágalmazás címén az ilfovi ügyészségnél s végül Vasiliu-Cluj az ilfovi ügyvédi kamarától fegyelmi vizsgálat megindítását kérte maga ellen annak megállapítása végett, hogy az ebben a kérdésben tanúsított működésével túllépte-e védői hatáskörét és csalogyan vétkezésnek mondható-e abban, hogy megrágalmazta a katonai igazságszolgáltatási hatóságokat.

Pomponiu ezredes feljelentése nyomán az ilfovi ügyészség lefolytatta a vizsgálatot és tegnap már az ügy tárgyalásra került az ilfovi törvényszék III. szekciójá előtt. Vasiliu-Cluj és Minei ügyvédek, mint Pomponiu ezredes képviselői rágalmazás címén kérték Vasiliu-Cluj elítélését, hivatkozva arra, hogy az ügyvéd a parlamenti vizsgálóbizottság 50 tagja előtt tette difamáló kijelentéseit, ezzel szemben a katonai ügyészség ártatlannak találta Pomponiu ezredesét a hamisítás vétségében.

Vasiliu-Cluj és védője, Paul Ilescu alapos jogi okfejtéssel vitatták el a vád alaposágát. Nem lehet szó rágalmazásról — mondták —, mert az a tény, hogy aki egy vizsgálóbizottság előtt tanuvalomást tesz, nem egyeztethető össze a rágalmazás jogi fogalmával. Rágalmazó feljelentésről sem lehet szó, miután a büntetőtörvénykönyv ehhez írásbeli feljelentést kér; egyébként is hiányzik a rágalmazás egyik alkotó eleme a spontánítás, miután Vasiliu-Cluj a bizottság által feltett kérdésekre válaszolt. Rágalmazás-

CAPITOL premier mozgó **Rivaldafény** Pénteken! A szenzációk szenzációja!
képzeltetlenül ragyogó, káprázatos zenés, táncos világatrakció! Messze felülmúl e film minden eddigi színpadi és filmprodukción!
Műsoron kívül! A marseillei tragédia!
Sándor szerb király és Barthou meggyilkolásáról
felvett egyetlen filmfelvétel, melyet a FOX filmriportere örökített meg. Bemutatja Romániában először a CAPITOL-mozgó.

A Zeletzky-ügy dossziéjának meghamisítása a bukaresti törvényszék előtt

Rágalmazott-e Vasiliu-Cluj, Zeletzky ügyvédje

Bucuresti-Bukarest, október 17. (Az Új Kelet tud.) A Skoda-ügy parlamenti vizsgálóbizottsága előtt többször is szó esett arról, hogy a katonai ügyészség a Zeletzky ellen folytatott vizsgálat során meghamisította volna ennek vallomását és abba néhány kitéltet iktatott be, amelyeknek célja az volt, hogy kompromittálják Maniu Gyulát, a

nemzeti parasztpárt volt elnökét. Ez a vád a legkülönbözőbb fórumokat foglalkoztatta már. Mindenekelőtt is parlamenti vizsgálóbizottság foglalkozott vele behatóan, kihallgatva egy a vádat emelő Maniut és Vasiliu-Cluj ügyvédet, mint a megvádolt katonai ügyészeket, mint pedig a két hadbírósgai jegyző-örmezt, akik a hamisítást közvet-

rölt ehát nem lehet szó. Vagy nem forog fenn semmilyen vétség, vagy pedig Vasiliu-Cluj hamisan esküdött a vizsgálóbizottság előtt. Ez a kérdés azonban a vádló által fel sem lett vetve a bíróság előtt. Amennyiben a törvényszék mégis úgy találja, hogy a rágalmazó feljelentésről szó lehet, úgy Vasiliu-Cluj kéri több tanu beidőzését annak igazolására, hogy Pomponiu ezredessel szemben tett kijelentései megfelelnek a valóságnak. Ecéből írásbeli bizonyítékot tesz le a bíróság asztalára, Zeletzky vallomásának jegyzőkönyvéről készített fényképfelvételeket, azokkal a passzusokkal együtt, amelyeket utólag iktattak a Skoda-ügy képviselőinek vallomásába.

Vasiliu-Cluj kérte továbbá a Zeletzky dosszié 57—58-ik oldalának elhozatalát; továbbá különböző újságok kollekcióit, annak bizonyítására, hogy ő ezt a vádat már az elmúlt évben emelte Pomponiu ezredes ellen anélkül, hogy az rágalmazásért pert indított volna, úgy, hogy ez a joga már el is évvlt. Egyébként is Albisor örmezt, valamint Teodorescu kereskedő hasonló kijelentéseket tettek a vizsgálóbizottság előtt anélkül, hogy Pomponiu ezredes ellenük is pert indított volna.

Stoinescu ügyész ellenezte a védelemnek a bizonyítás kiegészítésére vonatkozó kérését, ami pedig a rágalmazás tényét illeti, a bíróságra bízta annak megítélését, hogy vajon Vasiliu-Cluj állításaiiban a rosszhiszeműség esete fennforog-e.

A törvényszék október 19-én hirdet ítéletet.

október 20 **A Haggibbor műsoros táncestélye szombaton este a Regalban**

Béke és építés

Válasz dr. Jordán Viktor cikkére

A fenti cím alatt dr. Jordán Viktor a Zsidó Nemzeti Szövetség társelnökének tollából hosszabb cikk jelent meg az Uj Keletben és az Uj Korban, melyben a cikkíró a Cionista Szervezetben dúló áldatlan pártviszályokra keres orvoslást.

Sokban él az a békevágy, mely Jordán Viktort eltölti. Mindenki, aki igazán szívén viseli a zsidó országépítés ügyét, mindenki, aki világosan látja a fejlődő eseményeket: a testvérharcok megszüntetését és a béke helyreállítását követeli. A pártok között lehetnek differenciák, lehetnek elvi harcok, de az eddigi harci eszközöket és módokat ki kell küszöbölni a zsidó életből. Ma már nemcsak az ugynevezett pártönkivüliek, hanem a pártok vezetői is rájöttek erre a felismerésre és a békevágy az egész tábor óhajja.

A cikkíró rámutat arra, hogy „a 12-ik órában észbekaptak a pártok vezetői”, de hozzáteszi, hogy ezek a pártok nem alkalmasak arra, hogy meg is teremtsék a cionista szervezet belső békéjét. „Salom”, salom vőjén salom, — békét kiált a szájuk, de szívükben nincs béke”.

Nem tudom honnan tud belelátni dr. Jordán a mizrachisták, a revizionisták és a munkáspártiak szívébe. Merészség azt állítani, hogy ezeknek a pártvezetőknek egyedüli célja: „a békeszózatokkal saját híveik előtt szebb színben feltüntetni degusztáló és destruktív erőszakoskodásaikat”. Bármit is mond dr. Jordán a maga pártönkivüliségéről, a klacionisták szövetsége is pártalakulat végeredményben és ez a pártönkivüliség semmi esetre sem jogcím arra, hogy a többi pártoktól megtagadjon minden jóindulatot. Kook főrabbról igazán nem tételezheti fel Jordán dr., hogy „dekusztáló és destruktív” célokat akar követni, amikor kerekasztalkonferenciára hívja a pártokat, csak azért mert történetesen mizrachista. Nehezen lehetne ugyanazt állítani Mír Berlinre, David ben Gurionra, Jicchak Grünbaumra és a többiekre is.

Hogy Jordán dr. miért használ ilyen súlyos kifejezéseket, ez kiderül cikkének további során. A cikk végeredményben klacionista propagandát szolgál és célja a klacionizmus népszerűsítése. Nem lehet kifogásom a klacionista front megteremtése ellen. De ezt a frontot létező egységnek tekinteni Erdélyben nem lehet. Csak választások idejében és konferenciákon látható ez a csoport, különben nem létezik. Holott szükség volna rá, szükség volna egy szervezett középpártra, nem azért, mert ez az egyetlen „konstruktív” párt, mint ahogy a cikkíró állítja, hanem azért, mert a középpártokra minden állami és politikai életben szükség van a politikai egyensúly magatartása céljából. De azon a címen pártot alakítani, hogy a többi pártok tisztességes voltát kétségbevonjuk és kijelentsük, hogy csak az rendes cionista, aki a „mi” pártunkba tartozik — ez legalább olyan ellenszenves próbálkozás, mint a pártok békeszózata.

De ha el is ismerjük a klacionizmus jogosultságát és szükségességét, nem szabad elhallgatnunk azt sem, hogy ez a párt, mely valamikor a cionista mozgalom gerince volt, a maga gyengesége folytán veszítette el pozícióját a cionista táborban. A határozatlanság és a programéltelenség vezetett a klacionizmus összeomlásához. Azok a programponctok, melyekről Jordán dr. beszél cikkében, a többi pártok programjaiból lettek átvéve. A klacionizmusnak nincs saját programja. A határozatlanság idézte elő a klacionista frontnak A és B csoportra való szakadásait. A krakkói klacionista világkonferencia igyekezett áthidalni ezt a szakadékos, a siker azonban még igen kétséges. Ha ma a cionista szervezet vezetősége a cikkíró által annyira perhorezkált szélsőséges elemkből áll kizárólag — nekünk nem ez a véleményünk —, úgy ez elsősorban a klacionisták terhére irandó. A prágai konferencián az Erec Jiszraél Haovedetnek nem volt abszolút többsége. Hogy szinte egyedül került a munkáspárt a szervezet élére, ez szinte akarata ellenére történt és a klacionista tábor volt ennek előidézője, mely nem tudta megőrizni egységét: egy része az exekutív mellé állott, másik része határozatlan volt, nem tudott hová szavazni.

Hol van a nagy klacionista fegyelem? Hiába követeli a klacionista ifjuság saját pártjától a zsidó munka respektálását az országban, amikor a vegyes zsidó-arab munkát alkalmazó Hitaehdut Haikarimnak, az ültetvényesek szövetségének 90 százaléka klacionistákból áll és az egész zsidó világ tudja, hogy milyen átláz harcokat kell vívni ezekkel a „klacionista” ültetvényesekkel a zsidó munka elvégzéséért.

Egyébként megszokhattuk már a közép-

pártoktól és az ugynevezett semlegesektől, hogy minden progresszív alakulatot „szélsőséges baloldali” jelzővel illessenek. Elfelejtik azonban, hogy a legtöbb ugynevezett baloldali alakulat feltétel nélkül és az emberi odaadás maximumával és nemcsak szavakkal áll a konstruktív cionista munka első rajvonában és egyedül az erעי építőmunka lebeg szemek előtt és éppen az országépítés nemzeti aspirációi teszik indokoltá szociális követelményeiket. A munkásság szociális és nemzeti követelményei: az országépítés követelményei. Azok, akik e szociális és az általános nemzeti követelmények között éket akarnak verni, vagy nem látják a cionizmus utjait, vagy más érdekek berfolyása alatt állnak.

Nem kell a cionista szervezetet megvédeni az ugynevezett baloldali pártoktól, azok is védik legalább annyira a cionista szervezetet, mint bárki más. A befurakodó, feleltelen elemektől egyetlen párt sem mentes.

A jobboldali pártoknak is voltak már súlyos csalódásai és keserűségei az ilyen „álarcos” befurakodók miatt.

Ami az erdélyi klacionizmust illeti, vagyis Jordán dr.-nak ama kijelentését, mintha a legutóbbi aradi konferencián a klacionista delegátusok abszolút többséget alkottak volna — engedjék rámutatnom arra, hogy a 302 delegátusból a klacionista legfeljebb 10 százalékot tett ki és ha a Hanoár Hacionist is beleszámítjuk, akkor sem érte el a klacionista front a delegátusok egyharmadát.

Vizont a Hanoár Hacionist több ízben kijelentette, hogy nem tartozik a klacionista párthoz. Ezért tartotta szükségesnek a krakkói klacionista konferencia egy „saját” klacionista ifjuság megszervezését.

Béke és építés? Igen. Ebben a tekintetben nincs különbség a nemzeti ügyet a szívükön viselő cionisták között. Ezt a programot azonban nem sajátíthatja ki magának sem egy párt, sem egyes egyének. Béke és építés — ez vágya minden felelős cionistának. Ennek utja azonban nem egy új pártalakítás a többi pártok meghurcolásával és jóhiszeműségének megtagadásával. A kölcsönös megértés és megbecsülés vezet a békéhez és az ilyen béke az egységes, konstruktív munkához.

Reitter Ernő

SZÍNHÁZ-FILM

A Magyar Színház közleményei:

Ha még nem látta, okvetlen nézze meg a

Vadvirágot

Solymosán Magdával

CSÜTÖRTÖKÖN az országos gyászra való tekintettel nem lesz előadás a Magyar Színházban

A Vadvirág

sikere felülmúlhatatlan. Válasszon ki egy alkalmas napot és okvetlen válassza meg legyőzi a

Vadvirágra

Pénteken

A DADA

Bródy Sándor emlékünnepe

A nagy magyar színműíró, Bródy Sándor egyik leghatásosabb darabja, a Dada kerül színpadra pénteken este a Magyar Színházban. Ezzel az előadással áldoz a színház a most

tíz éve elhunyt nagy író emlékének. A darab előtt Járósi Andor mond emlékbeszédet. A Dada-ban mutatkozik be Gordon Julia és Nagy István.

Sárga lilium szombaton délután, olcsó helyárrakkal

Első olcsó helyáras előadása lesz szombaton délután a színpadon egyik nagysikerű operettjének, a Sárga liliumnak. Erre az elő-

adásra a legdrágább jegy 23 lej és olyan hatalmas kereslet mutatkozik a jegyek iránt, hogy tanácsos jegyről jóelőre gondoskodni.

Jancsi és Juliska

Gyermekoperett premier

A színház rendszervevője akarja a gyermekelőadásokat s ezért új gyermekdarabok bemutatását határozta el. Az első gyermekoperett bemutatása vasárnap délelőtt 11 órakor lesz, amikor János Andersen örökös műsérének színpadi változatában, a Jancsi és Juliskában gyönyörködhetik a gyermeknég. A Jancsi és Juliskát Hetényi Elemér dol-

gozta fel színpadra, aki rendezi is az előadást. A zenekart Stefanidesz József dirigálja, az operettben előforduló táncokat pedig Tebán János tanította be. Ezt a gyermekoperett premierét igen olcsó helyárrakkal tartják meg, a legdrágább jegy minden illetékel együtt csak 23 lejbe kerül.

HETI MŰSOR:

CSÜTÖRTÖK: Az országos gyász miatt nincs előadás.

Péntek fél 9-kor: A DADA. (Bródy Sándor halálának tizedik évfordulóján. Az előadást Járósi Andor emlékbeszéde vezeti be. Új betanulásban és új rendezésben.)

Szombat d. u. 4-kor: SÁRGA LILIAM. (A nagysikerű operett első rendkívül olcsó helyáras előadása. Legdrágább jegy 23 lej minden illetékel együtt. Solymosán

Magda felléptével, valamint Körösi Dudasnak és cigányzenekarának közreműködésével.)

Szombat este 9-kor: VADVIRÁG. (Operett-üldöngés 8-adszor.)

Vasárnap d. e. 11-kor: JANCISI ÉS JULISKA (Gyermekoperett premier. Táncokkal, énekekkel. Látványos kiállításban. Olcsó helyárrakkal.) Minden gyermek cukrot kap. A legdrágább jegy 23 minden illetékel együtt.)

Vasárnap d. u. 3-kor: EMBER A HÍR ALATT. (Indig Ottó nagysikerű vígjátéka. Asztalos Judith első fellépése. Olcsó helyárrakkal. A legdrágább jegy minden illetékel együtt 23 lej.)

Vasárnap d. u. 6-kor: VADVIRÁG. (Operett-üldöngés 9-adszor.)

Vasárnap este 9-kor: VADVIRÁG. (Operett-üldöngés 10-adszor.)

Hétfőn fél 9-kor: A DADA. (A nagy magyar színműíró legkiválóbb darabja 2-adszor.)

A ROMÁN OPERA MŰSORA:

Péntek, október 19: Cigánybáró. Szombat, október 20 matiné: Fát frumos. Vasárnap, október 21 este: Szigethy koncert.

ROYAL MOZGO MŰSORA:

CSÜTÖRTÖK: Az országos gyász miatt nincs előadás.

Ma, szerdán erdélyi premier: A halál vakációzik Gyönyörűen rendezett csodaszépek filmklágér. Főszereplő: Frederick March, 400 méteres legfrissebb Paramount-jurnal.

ÉPÍTŐMUNKÁS-MOZGO MŰSORA:

Szombaton 5, 7 és 9 órakor: A szerelem városa. Eddig a legnagyobb sikert elért filmszenzáció. Főszerepekben: Josef Schmidt, Charlotte Ander, Victor de Kowa és Fritz Campers. Helyárrak: 10 és 12+3 lej.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

A. Z. Aknasugatag, Az 1931 december 31-ig esedékes adó fizethető bonnal, az adtionála is, ellenben a taxa comunală nem.

APRÓ HIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 2 lej, vastagabb betűvel 4 lej. Legkisebb apróhirdetés 20 lej. Álláskeresőknek 30 százalék kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő, Jellegű levelet csak úgy továbbítunk, ha portóbélyeg mellékelve van.

Impotenciánál, szexuális zavaroknál azonnali segítség. „Laboratórium” Brasov, Bratianu 64. Válaszbélyeget kérek.

Perfekt német, magyar gyors- és géprő. gimnáziumi érettségivel, némi román, francia, angol tudással, állást keres. Havas Márta. Alesd.

Zsidó urinő vagy uriember családban teljes ellátást kaphat. Cím: Deák Ferenc uca 37., emelet.

Kereskedelmi végzettséggel bíró fiatalember, román, magyar, német nyelvtudással, bármilyen irodai alkalmazást vállal. Cím a hirdetésben.

Új épületben Str. Memorandului (Unió u.) 9. alatt háromszobás uccal komfortos lakás november 1-re kiadó.

Studentin zugleich Translatorin für Deutsch, Französisch und Hebräisch, sechs Stunden in dieser Sprachen. Adresse an die Administration.

Kiadó egy teljesen különbejáratu, szép, nagy parkettes szoba a belvárosban november 1-re butorozva vagy anélkül. Irodának is alkalmas. Calea Victoriei 50.

דרכי תשובה על יורה דעה. איך אנדערע אלטע ספרים קויפע איך Mendelsohn Mózes Huedin.

Bérbeadó egy jó, rövid, fekete zongora. Cím a kiadóban.

Román, latin, angol, francia, német, matematika, fizika korreptálást, érettségire előkészítést butorozott szobáért vállalok. Kiadóba: „Egyetemi végzettség” alatt.

Román, magyar, német levelező, autorizált könyvelő, irodai munkában nagy gyakorlattal rendelkező fiatalember állandó, vagy átmeneti alkalmazást keres szerény igényekkel. Orakönyvelést is vállal. Cím a kiadóban.

A Romániai II-ik Károly király az Országos Zsidó táviratot küldött születésnapja a Karoly királynak, amely egy kimondalmas gyászban leí esemény köv. közzétét és népet országunk felett be i elsőtétiti az. Iyok azon a na. zikrilmával Felsőben egy új év. Zsidó Párt tagj. mint bármikor, a trón lábánál szeretiknek c. nak kifejezését e. hog: mai szil. fejedja hódolat. kat. A Mindenb. és adja, hogy m. kohassék Rom. scher Tivadar, a

Bankigazgató vári járásbírók. temesvári járásbíró perét tárgyalta. vényészeki elnök. ismert temesvári ser Antal, a Bar. toja, Az ügyvéd felkereste hivata bizonyos kliensé. Reisser azonban tartózkodó tiszt. hinaus” kiáltás. A járásbírók í. igazgatót, akine. itélet ellen és u. kel igazolni akar. dekos hitelrontás igazgató ellen. A rehatását bizony.

Aranyérmel végbélbepedés, májduzzadás, szivdobogás és s. természetes „For. nálatá csakham. lést eredményez. igen enyhe hatás. ran mindennapi. egy-egy félpórá.

Vasvillával Rus Dávid és T. parasztok közös. san Alexandru. delmét megoszt. san a részese. hogy családja. a kompot. A. hogy társuk ing. szer azonban m. madtak a papra. sar. megbesesit. miatt indult me. vényészek Rust e. hat hónapra ité. tán került a ko. ban a bírák né. elé utalták a pe. lei tárgyalás. elnökletével egy. fel mindkét pa. beztek a semm.

Ujra Zaim elnök. Genfből. tikában szerepe. nak győződve. köztársasági eln. Küllönösen a sz. propagandatevék. választása érdek.

Rövid híre. képtáviró utj. ausztráliai Melb. megkezdésétől s. out volt Melbou. tali kirakatáb. szemoperáció. sát Közlelebről. beköltözik a S. amerikai elnök. nától bucsuzó. tiktárt, aki a k. sokaságot áldás. csapatok államf. részesítették P. videóban fog ki. tás hivatalosan. fontot fizet a te. pedók darabjé. városban tartó. éneki Boris G.

